

Förslag om att dra tillbaka biltullsenkät med ledande frågor

Skrivelse av Jan Björklund (fp) och Lotta Edholm (fp)

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande.

Skrivelse från Jan Björklund (fp) och Lotta Edholm (fp) angående förslag om att dra tillbaka biltullsenkät med ledande frågor anses besvarad med vad som anförs i denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Annika Billström anför följande.

Bakgrund

Jan Björklund (fp) och Lotta Edholm (fp) har i en skrivelse till kommunstyrelsen den 16 juni 2005 hemställt om att dra tillbaka en enkät riktad till företagare om Stockholmsförsöket m.m. samt att flytta ansvaret för enkäter m.m. om biltullar från stadsledningskontoret till Stockholms utrednings- och statistikkontor (*bilaga*).

Remisser

Skrivelsen har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret avstyrker förslagen eftersom det saknas skäl för den kritik som framförs.

Mina synpunkter

Kommunfullmäktige beslutade den 2 juni 2003 om försöksverksamhet med miljöavgifter. Samtidigt uppdrogs åt stadsledningskontorets genomförandekansli, miljöavgiftskansliet, att ansvara för det omfattande utvärderings- samt informationsarbete som görs i samband med försöket. Dessa uppdrag har också reglerats i ett avtal med staten där staten förbundit sig att bekosta dessa insatser.

Den undersökning som Lotta Edholm och Jan Björklund åsyftar har genomförts av trafikonsultbolaget Transek på uppdrag av stadsledningskontorets genomförandekansli, miljöavgiftskansliet. Transek har i sitt arbete samrått med utrednings- och statistikkontoret samt med Stockholms Näringslivskontor AB. Enkätundersökningen som genomfördes våren 2005 var redan avslutad när skrivelsen överlämnades till kommunstyrelsen.

Miljöavgiftskansliet genomför under perioden ett stort antal undersökningar och utvärderingar. Det utvärderingsarbete som pågår följer den strategi och den plan som togs fram i februari 2004. Uppdragen utförs av olika företag och universitet. Ett exempel är den stora värderingsundersökning som presenterades i december 2004 och som genomfördes av utrednings- och statistikkontoret med hjälp av SIFO på uppdrag av miljöavgiftskansliet.

Jag finner ingen anledning att förändra det uppdrag som stadsledningskontorets genomförandekansli har fått och instämmer därmed i stadsledningskontorets förslag till beslut.

Jag föreslår kommunstyrelsen besluta följande

Skrivelse från Jan Björklund (fp) och Lotta Edholm (fp) angående förslag om att dra tillbaka biltullsenkät med ledande frågor anses besvarad med vad som anförs i denna promemoria.

Stockholm den 31 augusti 2005

ANNIKA BILLSTRÖM

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin* och *Sten Nordin* (båda m) och *Lotta Edholm* (fp) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. ansvaret för enkäter och liknande undersökningar om biltullar flyttas från stadsledningskontorets biltullskansli till Stockholms utrednings- och statistikkontor (USK)
2. därutöver anföras

Vi har den senaste tiden sett ett par exempel på hur staden låtit genomföra undersökningar med uppenbara brister i vetenskaplighet och objektivitet. Biltullsenkäten till Stockholms småföretagare var en av dem. Den är nu tyvärr genomförd, men inför framtiden bör stadsledningen dra lärdom av tidigare misstag.

Självfallet är det värdefullt att med hjälp av enkäter och opinionsmätningar få reda på människors attityder till biltullar. Det är dock centralt att sådana undersökningar genomförs på ett sätt som inger förtroende.

SLK:s biltullskansli har till uppgift att propagera för biltullar. Det inger inte förtroende att samma kansli också utformar opinionsmätningarna om deras eget projekt.

ÄRENDET

Jan Björklund (fp) och Lotta Edholm (fp) har i en skrivelse (bilaga) till kommunstyrelsen hemställt om att dra tillbaka en enkät riktad till företagare om Stockholmsförsöket m.m. samt att flytta ansvaret för enkäter m.m. om biltullar från stadsledningskontoret till Stockholms utrednings- och statistikkontor.

REMISSER

Skrivelsen har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, daterat den 24 augusti 2005, har i huvudsak följande lydelse.

1. Förslaget om att dra tillbaka enkäten om Stockholmsförsöket riktad till företagsledare avslås.
2. Förslaget om att flytta ansvaret för enkäter m.m. från Stadsledningskontorets miljöavgiftskansli till Stockholms utrednings- och statistikkontor (USK) avslås.

I en skrivelse till kommunstyrelsen daterade den 16 juni 2005 kritiserade Jan Björklund och Lotta Edholm en enkät riktad mot Stockholms företagare som stadsledningskontorets miljöavgiftskansli låtit genomföra. Enkäten rör företagares kunskaper och inställning till Stockholmsförsöket, det vill säga det försök med miljöavgifter och utbyggd kollektivtrafik som regleras i lagen om trängselskatter.

I skrivelsen anför Jan Björklund och Lotta Edholm att frågorna i enkäten är ställda på ett uppenbart ledande sätt, och att avsikten är att få fram ett svar som är så positivt till försöket som möjligt för Stadens politiska ledning. Vidare gör Jan Björklund och Lotta Edholm gällande att stadsledningskontorets miljöavgiftskansli har till uppgift att propagera för biltullar och att det inte inger förtroende att samma kansli utformar opinionsmätningarna om sitt eget projekt.

Det bör först anmärkas att miljöavgiftskansliet är en del av stadsledningskontoret och har till uppgift att genomföra de beslut som Kommunfullmäktige och Kommunstyrelsen lämnar till kontoret. Uppgiften är inte att propagera för miljöavgifter utan att på regeringens uppdrag informera om varför försöket genomförs och effekten av kollektivtrafiksatsningen och miljöavgifter/trängselskatt som båda ingår som viktiga delar av Stockholmsförsöket.

Enkäten till företagarna var redan genomförd när Jan Björklund och Lotta Edholm skrev sin skrivelse. Endast arbetet med att sammanställa resultatet återstod. Det hade varit en märklig åtgärd att undanhålla allmänheten resultatet av en faktiskt genomförd enkät.

Det saknas vidare skäl för den kritik som förs fram i skrivelsen. Undersökningen är utformad och genomförd av Transek, som är mycket ett välmeriterat trafikkonsultbolag. Enkäten utformades efter samma principer som den kunskaps- och attitydmätning som Stadens utrednings- och statistikkontor (USK) genomförde hösten 2004. Inför enkäten samrådde konsultbolaget med USK och Stadens näringslivskontor.

Frågorna i enkäten kan inte rimligen anses ledande. Ett av undersökningens syften är att följa hur attityden till Stockholmsförsöket varierar med kunskaperna om densamma. Därför inleds enkäten med ett antal kontrollfrågor av arten ”känner du till att kollektivtrafiken kommer att utökas under försöket”. Transek valde därför att lägga attitydfrågorna så långt bak som möjligt, eftersom man befarade att ett tidigt ställningstagande (till exempel en första fråga om vad man tycker om försöket) skulle färga av sig på hur intervjupersonen skulle svara även på de andra frågorna.

Trafikkonsultbolaget har avstått från värdeladdade uttryckssätt och balanserat frågorna väl. Det är tydligt att det bolaget vinnlagt sig om att inte lägga in värdeomdömen i frågorna och att balansera uttryckssättet på ett bra sätt.

Dessutom bör man påpeka att resultatet av enkäten inte visar att det förekommit någon nämnvärd styrande effekt på företagsrepresentanternas svar, vilket i sig torde bekräfta att enkäten utformats och genomförts efter sedvanliga vetenskapliga normer för den här typen av undersökningar.